

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Pauliny Kamińskiej pt. „Nieegzekucyjne licytacje administracyjne w Królestwie Polskim (1842 – 1866)”, Łódź 2018, ss. 327.

1. Problematyka badawcza.

Wiek dziewiętnasty przyniósł na ziemiach polskich rozwój stosunków kapitalistycznych, które zaznaczyły się nie tylko w prywatnym obrocie gospodarczym ale objęły także sferę publiczną, w której podmiotem było państwo, dysponujące zarówno funduszami kapitałowymi, monopolami jak i znaczącym majątkiem tzw. „dóbr państwowych”. Zarząd tymi składnikami majątku państwowego odbywał się zarówno bezpośrednio przez upoważnione do tego organy administracji państwowej jak i mógł być powierzany w drodze licytacji publicznej podmiotom pozapaństwowym. Z kolei państwo i jego administracja były podmiotem kontraktów sprzedaży lub dzierżawy składników majątkowych stanowiących własność skarbu państwa, lub będących w jego zarządzie, jako stroną zamówień publicznych obejmujących kontrakty zawierane z przedsiębiorcami prywatnymi (enerprenerami) na zakup i dostawę kontraktowanych przedmiotów lub usług określonego rodzaju. W efekcie, na polu gospodarczym następowało zetknięcie się sfery publicznej reprezentowanej przez administrację państwową z kapitałem i przedsiębiorczością prywatną, co – ze względu na specyfikę podmiotu publicznego jakim jest państwo – wymagało odrębnych, niż zawarte w przepisach prawa prywatnego regulacji ustawowych, które zabezpieczały by interes państwa w stosunkach z zawodowym biznesem prywatnym, chroniły by majątek państwowy

przed nieracjonalnym zarządzaniem, a przede wszystkim określały by reguły i zasady rozporządzania majątkiem państwowym i zapobiegały by zjawiskom korupcyjnym, na jakie narażony jest zawsze interes publiczny w relacji z przedsiębiorczością prywatną. Pierwsze nowoczesne regulacje dotyczące tej sfery działalności państwowej, zaliczanej dzisiaj do kategorii zamówień publicznych, pojawiły się na ziemiach polskich już u schyłku XVIII w. wraz z prowadzeniem ustawodawstwa państw zaborczych (szczególnie Prus i Austrii), ale ze względu na feudalny charakter gospodarki tych państw w tym okresie nie odegrały one istotnej roli w kształtowaniu się polskiego modelu zamówień publicznych w nadchodzącym stuleciu. Zasadniczą zmianę przyniosło powstanie w 1807 r. na centralnych ziemiach polskich Księstwa Warszawskiego, którego konstytucja likwidowała formalnie nierówność stanową stanowiącą podstawę ustroju feudalnego (także gospodarczego) oraz wprowadzała równość i wolność gospodarczą charakterystyczną dla stosunków wczesnokapitalistycznych. Ich gwarantem miały być – wprowadzone równocześnie w Księstwie - przepisy francuskiego kodeksu cywilnego, handlowego i procedury cywilnej. Dość szybko okazało się, że proste stosowanie przepisów prawa cywilnego w stosunkach gospodarczych, których stroną był podmiot publicznoprawny, tj. państwo, było niewystarczające i rodziło szereg problemów, które swój finał znajdowały w sporach przed sądami administracyjnymi. Ten zauważalny deficyt regulacji szczegółowych, uwzględniających specyfikę majątku publicznego i form działania aparatu administracyjno – zarządzającego państwa, wymusił odejście od unormowań cywilnoprawnych w zakresie kontraktów, których stroną było państwo, na rzecz wyodrębnienia tej sfery działalności publicznej państwa w osobnym ustawodawstwie, dając początek temu co współcześnie nazywamy prawem zamówień publicznych. Jego znaczący rozwój nastąpił w czasach Królestwa Polskiego, doprowadzając w połowie XIX stulecia do zaliczenia kontraktów, których stroną było państwo do kategorii prawa publicznego i w miarę kompleksowego unormowania tej sfery działalności państwowej pod ówczesną

nazwą nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych. Temu właśnie zagadnieniu poświęcona została recenzowana praca doktorska Pani mgr. Pauliny Kamińskiej.

Tematem pracy doktorskiej Pani mgr Pauliny Kamińskiej są *„Nieegzekucyjne licytacje administracyjne w Królestwie Polskim (1842 – 1866). Praktyka w powiecie piotrkowskim na tle prawodawstwa”*. Dokonany przez Autorkę wybór tematu badawczego należy uznać za w pełni uzasadniony. Problematyka zamówień publicznych na ziemiach polskich w dobie zaborów nie była dotąd przedmiotem zainteresowania polskich badaczy prawa gospodarczego i administracyjnego obowiązującego na centralnych ziemiach polskich i w konsekwencji nie doczekała się odrębnego i kompleksowego opracowania, które podejmowałoby trud analizy podstaw normatywnych i rzeczywistego funkcjonowania tej instytucji w praktyce. Jedynym wyjątkiem jest monografia Wojciecha Witkowskiego pt. *„Sądownictwo administracyjne w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim 1807 - 1867”*, Warszawa 1984, której część omawia ustawodawstwo dotyczące nieegzekucyjnych licytacji prowadzonych przez władze administracyjne Księstwa i Królestwa przy wydzierżawianiu dóbr narodowych i enterpryzach. Podobnie, problematykę licytacji publicznych w Królestwie Polskim porusza w zakresie wydzierżawianie dochodów propinacyjnych w miastach rządowych Królestwa Polskiego, monografia Władysława Ćwika, *„Pozostałości feudalne w miastach rządowych małopolskich terenów Królestwa Polskiego (1815 – 1866). Studium historyczno – prawne”*, Lublin 1968. Obie monografie, chociaż zawierają ustalenia odpowiadające tematyce recenzowanej pracy doktorskiej, to ze względu na swoje cele nie wyczerpują analizowanej przez nią problematyki. Recenzowana praca doktorska stanowi pierwszą - na gruncie polskich nauk historyczno – prawnych – próbę kompleksowej analizy podstaw prawnych i rzeczywistej działalności administracji publicznej Królestwa Polskiego w zakresie nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych zmierzających do sprzedaży lub wydzierżawienia majątku państwowego w okresie od 1842 do 1866 r. na przykładzie działalności naczelnika powiatu piotrkowskiego. Wybór działalności w zakresie zamówień publicznych jednego, konkretnego organu administracji publicznej Królestwa Polskiego, tj. naczelnika powiatu

piotrkowskiego jest akceptowalny, jeżeli przyjąć, że analiza zachowanych dokumentów aktowych pozwala na kompleksowe odtworzenie przebiegu procesu licytacyjnego – a tak jest w tym przypadku – oraz, że ustalenia i wnioski poczynione przez Autorkę na tym jednostkowym przykładzie stanowią punkt wyjścia do dalszych dociekań badawczych w pozostałych organach administracyjnych tego lub innego szczebla – co Autorka lojalnie zaznacza we wstępie swej pracy (choćby celem porównawczym i weryfikującym warto było sięgnąć po praktykę z innych powiatów). Również wskazane przez Nią ograniczenia czasowe, tj. rok 1842 i 1866, można uznać za właściwe, jeżeli przyjąć, że datę początkową wyznacza przemianowanie obwodów na powiaty a urzędu komisarzy wojewódzkich delegowanych do obwodów na naczelników powiatów oraz zachowany materiał archiwalny dotyczący opisywanej działalności licytacyjnej, a nie prosta chronologia stanowienia aktów prawnych, regulujących interesującą nas problematykę. Zaakceptować również należy datę końcową rozważań Autorki, tj. rok 1866, gdyż w tej dacie nastąpiła gruntowna reorganizacja administracji gubernialnej i powiatowej Królestwa Polskiego jak i zmiana form i metod działania organów administracji w zakresie interesującej nas problematyki. Przebadany przez Autorkę ponad dwudziestoletni okres praktyki naczelnika powiatu piotrkowskiego w zakresie nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych należy uznać za wystarczający dla ustalenia podstawowych problemów występujących przy stosowaniu przepisów dotyczących tej instytucji. Zatem w świetle dotychczasowego stanu badań i literatury przedmiotu recenzowana praca doktorska Pani mgr Pauliny Kamińskiej zmierza do wypełnienia istotnej luki w badaniach nad instytucjami prawa zamówień publicznych obowiązującego na centralnych ziemiach polskich, w XIX stuleciu.

2. Konstrukcja pracy.

Konstrukcję rozprawy oparto na kryterium rzeczowym, polegającym na wyeksponowaniu zasadniczych problemów badawczych w osobne rozdziały, podrozdziały, punkty i podpunkty, odpowiadające układowi zagadnień zawartych w

źródłach prawa regulujących instytucję nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych w Królestwie Polskim doby międzypowstaniowej. Ze względu na specyfikę przedmiotu badawczego i cel rozprawy, którym jest kompleksowa analiza podstaw dogmatycznych oraz praktyki funkcjonowania wybranej instytucji prawa administracyjnego, konstrukcję taką należy uznać za prawidłową, logiczną i w pełni oddającą tematykę pracy. Zastrzeżeń nie budzi zarówno proporcja objętościowa poszczególnych rozdziałów jak i stosowana przez Autorkę nomenklatura nazewnicza.

Praca składa się z pięciu rozdziałów merytorycznych poprzedzonych wstępem, w którym określono zakres przedmiotowy, terytorialny i czasowy rozprawy, jej podstawę źródłową oraz stosowaną terminologię. Rozprawę wieńczy zakończenie, w którym podsumowano wyniki badań. Ponadto praca zawiera bibliografię, obejmującą wykaz wykorzystanych źródeł archiwalnych i drukowanych oraz literaturę przedmiotu, a także aneks zawierający będące w powszechnym obrocie formularze i dokumenty licytacyjne.

W rozdziale I., zatytułowanym *„Rozwój regulacji prawnych dotyczących nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych w Królestwie Polskim, obowiązujących w latach 1842 – 1866”*, Autorka skoncentrowała się na zebraniu ustawodawstwa regulującego licytacje administracyjne w Królestwie Polskim, obowiązujące w badanym przez Nią okresie tj. w latach 1842 – 1866. Pierwszych 7 podrozdziałów zawiera wyliczenie takich aktów prawnych jak: ukazy najwyższe, postanowienia i decyzje Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego, postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskim, odezwy Sekretarza Stanu oraz przepisy wydawane przez Komisje Rządowe, Radę Główną Opiekuńczą zakładów dobroczynnych Królestwa Polskiego oraz Zarząd XIII Okręgu komunikacji Lądowych i Wodnych, ale bez analizy ich treści. Ta została przeprowadzona przez Autorkę dopiero w podrozdziale 8, stanowiącym podsumowanie rozdziału, który w rzeczywistości jest nie tyle podsumowaniem rozdziału, co właśnie analizą zawartości wskazanych wcześniej aktów prawnych. Wydaje się, że bardziej właściwe byłoby analizowanie tych aktów w ramach

bieżącej narracji opisującej wskazany akt prawny. W rozdziale tym brakuje wyraźnie podrozdziału dotyczącego genezy i modelowych rozwiązań dotyczących licytacji administracyjnych w ówczesnych państwach europejskich, a w szczególności genezy i podstaw normatywnych w tym przedmiocie obowiązujących przed 1842 r. w czasach Księstwa Warszawskiego i w okresie konstytucyjnym Królestwa Polskiego – co Autorka sygnalizuje w przypisach 156 i 157. Natomiast mocną stroną tego rozdziału jest dokonany przez Autorkę podział nieegzekucyjnych licytacji administracyjnych, dokonany przez nią ze względu na przedmiot i formę licytacji oraz ze względu na mechanizm ustalania jej zwycięzcy. Równie istotnym wkładem Autorki w stan naszej wiedzy o problematyce zamówień publicznych i związanych z nimi zagadnieniem licytacji administracyjnych jest ustalenie i prezentacja przez nią projektów przepisów ustawowych regulujących kompleksowo tę kwestię, które z różnych powodów (przede wszystkim politycznych – wybuch powstania styczniowego) nie zostały zatwierdzone przez władzę najwyższą.

W rozdziale II, zatytułowanym „Dokumentacja”, Autorka dokonała przeglądu i charakterystyki dokumentów licytacyjnych pod kątem wymogów formalnych wskazanych przez obowiązujące ustawodawstwo administracyjne. Analizie poddano dokumenty: inicjujące postępowanie inwestycyjne, zawierające wniosek o udzielenie zgody na przeprowadzenie licytacji, upoważniające do odbycia licytacji, realizujące przygotowania do licytacji tj. warunki licytacyjne, ogłoszenia o licytacji, deklaracje opieczetowane, rejestry składanych deklaracji opieczetowanych oraz protokoły licytacyjne. Całość podzielona została na dwie części. Pierwsza dotyczy dokumentów sporządzanych przed licytacją, druga analizuje dokumenty tworzone podczas postępowania licytacyjnego. Walorem tego rozdziału jest nie tylko to, że Autorka dokonała systematycznego uporządkowania dokumentów i form aktowych wymaganych w postępowaniu licytacyjnym, ale poddała także analizie zarówno wymogi formalne dotyczące sporządzania dokumentów licytacyjnych przewidziane przez obowiązujące przepisy jak i rzeczywistą praktykę wskazującą na ich obligatoryjny lub akcesoryjny charakter. Wśród istotnych ustaleń

dokonanych przez Autorkę w tym rozdziale zaliczyć należy to, że: dokumentami początkującymi proces licytacyjny w powiecie piotrkowskim były w praktyce przede wszystkim raporty urzędników samorządowych i władz kościelnych, zaś zgodę na jego przeprowadzenie wydawały władze gubernialne lub resortowe jak np. Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych. Ponadto, z dokumentów praktyki licytacyjnej w tym powiecie wynika też i to, że poza ogólnymi (obligatoryjnymi) warunkami licytacji często starano się ograniczyć udział licytantów do osób legitymujących się odpowiednimi do licytowanego zadania inwestycyjnego (tzw. warunki dodatkowe), co świadczy o racjonalnym podejściu władz administracyjnych stojących na straży interesu i majątku publicznego do rzetelności podmiotów biorących udział w licytacji. W końcu z ustaleń Autorki wynika, że większość licytacji w powiecie piotrkowskim prowadziło do zawarcia umów dzierżawy majątku państwowego. Na 74 przebadane protokoły licytacyjne aż 60 dotyczyło takich umów. Pozostałych 11 protokołów zmierzało do zawarcia umów o dzieło (wykonania robót) a tylko 3 do umowy sprzedaży. Charakterystyczny jest tu brak licytacji prowadzących do zawarcia umów dostawy, ale Autorka wskazuje, że umowy takie zawierano, chociaż nie zachowały protokoły z ich licytacji. Zestawienie to pozwala na postawienie tezy - oczywiście wymagającej weryfikacji dalszymi badaniami - że władze administracyjne Królestwa Polskiego epoki międzypowstaniowej, chętniej wydzierżawiały czasowo niż dążyły do zbycia znajdującego się w ich zarządzie majątku państwowego.

Tytuły rozdziału III - „Procedura przygotowania licytacji” i rozdziału IV - „Przebieg licytacji”, jednoznacznie wskazują na ich zawartość merytoryczną. Rozdział III koncentruje się na kolejnych etapach i czynnościach przygotowawczych do przeprowadzenia licytacji. Analizie dogmatycznej i historycznej poddano tu: powody uzasadniające przeprowadzenie licytacji, charakterystyka podmiotów będących wnioskodawcami przeprowadzenia licytacji, czynności inicjujące wykonanie zadania, wystąpienie o sporządzenie kosztorysu i zgodę na przeprowadzenie licytacji oraz określenie warunków licytacji i jej ogłoszenie. Z ustaleń Autorki zawartych w tym rozdziale wynika, że najczęstszymi

powodami przeprowadzania licytacji w powiecie piotrkowskim była potrzeba wykonania napraw lub remontów bieżących budynków publicznych, zorganizowanie i wykonanie robót publicznych, zapewnienie dostaw materiałowych, sprzedaż lub dzierżawa nieruchomości pozostających w zarządzie władz administracyjnych oraz dzierżawa dochodów publicznych. Z inicjatywą przeprowadzenia licytacji występowały najczęściej zainteresowane władze administracji miejskiej (magistraty miast Piotrkowa, Pajęczna, Brzeźnicy i Koniecpola) oraz instytucje wyznaniowe (dozory kościołów parafialnych rzymsko – katolickich oraz dozory bożnicze). Warunki licytacyjne określały zainteresowane władze administracyjne, zaś ogłoszenia o licytacji najczęściej publikowane były na wniosek naczelnika powiatu (78), rzadziej zaś przez magistrat m. Piotrkowa (9), czy też Rząd Gubernialny Warszawski (5). Zamieszczano je w Dzienniku Urzędowym Guberni Warszawskiej, Gazecie Rządowej Królestwa Polskiego lub też w Dzienniku Powszechnym, a nawet na drzwiach biura naczelnika powiatu.

Rozdział IV przedstawia w całości przebieg postępowania licytacyjnego. W kolejnych punktach omówiono w nim każdy z przewidzianych przepisami toków licytacyjnych, tj. licytacji odbywanej w formie ustnej (tzw. licytacji głośnej), licytacji pisemnej (przez konkurs deklaracji opieczetowanych) oraz licytacji pisemnej połączonej z licytacją ustną (przez konkurs deklaracji opieczetowanych w połączeniu z licytacją głośną). Przebieg licytacji ustnej i pisemnej podzielono na trzy etapy każda, tj. na czynności wstępne (stwierdzenie prawidłowości ogłoszenia licytacyjnego, ustalenie składu komisji licytacyjnej, dostarczenie dokumentów przez prowadzącego licytację), przebieg licytacji (ustalenie licytantów, odczytanie warunków licytacji, spisanie licytantów i odebranie od nich wadium, wezwanie licytantów do składania ofert, odstąpienie od licytacji i zwrot wadium, ogłoszenie wyniku licytacji i dokonanie przybicia) i czynności zamykające licytację (sporządzenie i podpisanie protokołu licytacji, wniosek komisji licytacyjnej o zatwierdzenie protokołu licytacji, sporządzenie raportu i ekspedycja akt licytacyjnych do zatwierdzenia przez władze zwierzchnie). Podobnie jak w przypadku rozdziału III, tak i w rozważaniach Autorki zawartych w rozdziale IV,

mocną stroną sposobu prezentacji przez Nią omawianych zagadnień stanowi bogata baza źródłowa, pozwalająca na konfrontację obowiązujących przepisów prawnych z rzeczywistą praktyką licytacji administracyjnych w powiecie piotrkowskim, która wyłania się z przywoływanych protokołów z ich przebiegu. Ten uprawniony metodologicznie sposób prezentacji omawianych zagadnień pozwolił Autorce na odtworzenie rzeczywistych problemów występujących przy wyborze formy licytacji oraz zagadnień praktycznych związanych z nadzorem nad ich przebiegiem. Z ustaleń Autorki poczynionych w tym rozdziale wynika, że z przeanalizowanych 90 protokołów licytacji przeprowadzonych przez władze administracyjne w powiecie piotrkowskim w latach 1842 – 1866,. Zdecydowana większość (74) stanowiły licytacje ustne (głosne). Pozostałych 16, to protokoły licytacji pisemnych, przeprowadzanych przez deklaracje opieczetowane. Zdaniem Autorki, fakt, że częściej organizowano licytacje ustne niż licytacje pisemne, był spowodowany niską wartością przedmiotu licytacji, która zwykle nie przekraczała 1000 zł polskich. Ponadto, Autorka zauważa, że centralne władze administracyjne często zakładały, że większy efekt (korzyść) przyniesie przeprowadzenie licytacji ustnej, która wymagała zdecydowanie mniej formalnych zabiegów niż licytacja pisemna. Ponadto, z ustaleń Autorki w tym rozdziale wynika, że w następstwie zdecydowanej większości licytacji ustnych wyłoniono zwycięzcę (54 przypadki na 74 licytacje), a więc zakończyły się oczekiwanym przez administrację skutkiem.

Kończący pracę rozdział V, zatytułowany „Zakończenie postępowania licytacyjnego”, koncentruje się na kwestii nadzoru władz administracyjnych nad przebiegiem i rezultatem licytacji. W kolejnych punktach Autorka omawia postępowanie zatwierdzające protokół licytacyjny i zawarcie kontraktu ze zwycięskim licytantem jak i procedurę stosowaną w sytuacji braku ofert, odmowy jego zatwierdzenia, wstrzymania licytacji czy też jej unieważnienia lub odstąpienia zwycięskiego licytanta z zawarcia kontraktu. Na szczególne uznanie zasługuje zawarta w tym rozdziale szczegółowa analiza pozytywnych i negatywnych przesłanek zakończenia licytacji. Z ustaleń Autorki wynika, że ze względu na małą wartość licytowanych kontraktów, większość licytacji objęta była nadzorem Rządu

Gubernialnego Warszawskiego – 23 licytacje, władz miejskich – 14, a tylko 2 zatwierdziła Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych (co do pozostałych 19 protokołów brak jest adnotacji o władzy zatwierdzającej), co świadczy o tym, że większość licytowanych kontraktów nie przekraczała wartością 3 tys. zł. – a więc dość skromnych sum. Z przebadanych przez Autorkę dokumentów wynika, że stroną większość z 34 zawartych kontraktów był magistrat miasta Piotrkowa (16 kontraktów). Ponad połowę z nich stanowiły umowy o wykonanie robót (17) i dostawę (2), zaś pozostałych 15 kontraktów to umowy dzierżawy. Zaskakuje, że wśród nich nie odnaleziono żadnego kontraktu sprzedaży. Ponadto, Autorka ustaliła: 2 przypadki odmowy zatwierdzenia protokołu licytacyjnego przez zwierzchnie władze administracyjne, 2 przypadki odstąpienia licytanta od udziału w licytacji, 2 przypadki wstrzymania licytacji oraz 6 przypadków unieważnienia licytacji – głównie z powodu niezachowania wymogów formalnych przy ogłaszaniu postępowania licytacyjnego lub braku należytego wskazania warunków licytacji.

Powyższa analiza wskazuje, że w warunkach ekonomicznych słabo uprzemysłowionych i zurbanizowanych regionów Królestwa Polskiego, a takim był w połowie XIX w powiat piotrkowski, obrót gospodarczy, którego uczestnikiem były organy administracji państwowej zarządzające majątkiem publicznym, był nad wyraz skromny, a sumy kontraktów zawieranych w licytacjach administracyjnych niewielkie. Tym niemniej, na uznanie zasługuje, że władze królestwa Polskiego tej doby dostrzegały konieczność uregulowania tej sfery działalności administracyjnej państwa i starały się ująć ją w miarę kompleksowe regulacje prawne.

3. Metody badawcze.

Wybrany przez Panią mgr Paulinę Kamińską przedmiot badawczy jakim są nieegzekucyjne licytacje administracyjne prowadzone przez organy administracji powiatowej Królestwa Polskiego w latach 1842 - 1866, oraz dążenie do ukazania tej instytucji prawa publicznego obowiązującego na centralnych ziemiach polskich w XIX stuleciu, zarówno w aspekcie dogmatycznym jak i praktycznym, wymagało zastosowania odpowiednich metod badawczych służących osiągnięciu tego

zamierzenia. Z tego względu, dominującymi metodami badawczymi, stosowanymi przez Autorkę równolegle w każdym z rozdziałów stały się: metoda dogmatyczna i metoda historyczna, pozwalające na skonfrontowanie obowiązujących regulacji prawnych z rzeczywistym stanem rzeczy w praktyce. Autorka udanie wykorzystuje metodę dogmatyczną dla przeanalizowania przepisów prawnych stanowiących podstawę do zarządzenia i przeprowadzenia licytacji administracyjnych, zakresu i sposobu funkcjonowania przeprowadzającego je organu administracyjnego w warunkach zmieniających się w omawianym okresie źródeł prawa. Sposób posługiwania się tą metodą przez Panią mgr Paulinę Kamińską dla analizy poszczególnych zagadnień prawnych związanych z opisywaną problematyką badawczą jest prawidłowy i nie budzący zastrzeżeń oraz świadczy o Jej znakomitym przygotowaniu merytorycznym. Na szczególne uznanie zasługuje umiejętne wykorzystanie przez Autorkę metody historycznej, pozwalającej właściwe udokumentowanie stawianych tez, weryfikację stanu prawnego z faktycznym oraz uzasadniające wyprowadzane przez Nią wnioski ogólne. Zastosowany przez Panią mgr Paulinę Kamińską zabieg łączenia analizy dogmatycznej przepisów prawnych w konfrontacji z odwołaniem się do źródeł historycznych nadał Jej wywodom żywy i plastyczny charakter oraz potwierdził umiejętności Autorki właściwego interpretowania dostępnych materiałów archiwalnych.

4. Źródła i literatura.

Praca doktorska Pani mgr Pauliny Kamińskiej oparta została na znaczącej bazie źródłowej. Autorka prześledziła w sposób niezwykle skrupulatny wszelkie akty normatywne regulujące zasady i praktykę licytacyjną (blisko 140 aktów normatywnych), publikowanych zarówno w oficjalnych zbiorach aktów normatywnych Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, tj.: Dzienniku Praw Księstwa Warszawskiego, Dzienniku Praw Królestwa Polskiego jak i w Zbiorze Przepisów Administracyjnych Królestwa Polskiego, oraz w wydawnictwach urzędowych zamieszczających oficjalne ogłoszenia rządowe, tj.: Dzienniku Powszechnym, Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego a następnie

Dzienniku Urzędowym Guberni Warszawskiej, Dzienniku Warszawskim, Gazecie Rządowej Królestwa Polskiego Tygodniku Petersburskim, Gazecie Urzędowej Królestwa Polskiego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje przeprowadzona przez Nią kwerenda archiwalna w Archiwum Akt dawnych w Warszawie, Archiwum Państwowym w Łodzi i archiwum Państwowym w Piotrkowie Trybunalskim obejmująca akta dotyczące praktyki licytacyjnej – w szczególności prowadzonej przez naczelnika powiatu piotrkowskiego. W sumie wykorzystano blisko 380 dokumentów archiwalnych, na które składa się: 34 dokumenty inicjujące odbycie licytacji, 34 polecające odbycie licytacji, 3 polecające odbycie licytacji magistratowi miasta, 95 obwieszczeń o licytacji, 37 określających warunki licytacyjne, 90 protokołów z przebiegu licytacji, 34 kontrakty policytacyjne, 2 dokumenty wstrzymujące licytację, 7 dokumentów będących następstwem unieważnienia licytacji, 2 dotyczące rezygnacji z zawarcia kontraktu policytacyjnego, 6 dokumentów w przedmiocie odstąpienia przez wygrywającego licytację od kontraktu, 3 dotyczące zwolnienia z odpowiedzialności majątkowej licytantów, którzy odstąpili od warunków kontraktu, 8 dotyczących cesji praw, 11 deklaracji policytacyjnych, 2 dotyczące powołania komitetu odpowiedzialnego za wykonanie przedsięwzięcia oraz 4 dotyczące nieprawidłowości przy licytacji – a więc dokumentów decydujących o treści analizowanego zagadnienia.

Pani mgr Paulina Kamińska zgromadziła i wykorzystała wszystkie najistotniejsze dla tematyki pracy publikacje naukowe – łącznie blisko 100 pozycji bibliograficznych, obejmujących: monografie, podręczniki, komentarze oraz orzecznictwo i skrypty wykładów. Osobiście nie znajduję potrzeby jakichkolwiek uzupełnień. Dobór bibliografii stanowiącej podstawę rozprawy oraz rozbudowany aparat przypisów (1060) świadczą o odpowiednio wysokim poziomie warsztatu naukowego Autorki.

5. Konkluzje.

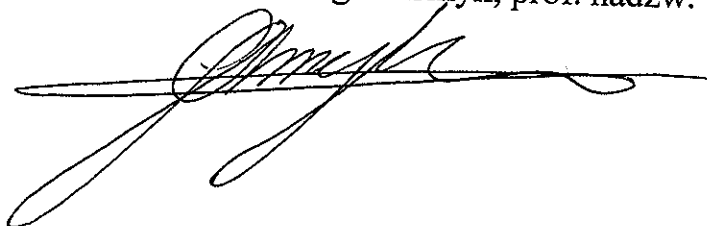
Wysoko oceniam poziom merytoryczny rozprawy Pani mgr Pauliny Kamińskiej. Treść pracy jest w pełni adekwatna do tematu. Jej zaletą jest szerokie tło faktograficzne i rzetelna kwerenda archiwalna. Dzięki sumiennym badaniom analitycznym Autorki powstał kompletny obraz podstaw prawnych i praktyki licytacyjnej przeprowadzanej przez naczelnika powiatu piotrkowskiego w okresie lat 1842 - 1866, uwzględniający zarówno aspekty formalno prawne jak i praktyczne działalności administracyjnej tego rodzaju. Rozprawę cechuje znaczny stopień szczegółowości, co ze względu na ograniczony zakres przedmiotowy i chronologiczny recenzowanego opracowania jest w pełni uzasadnione. Autorka umiejętnie dobiera i analizuje źródła prawa i pozostałości archiwalne obrazujące charakter i specyfikę opisywanych licytacji. Praca niewątpliwie wnosi nowe ustalenia do dotychczasowego stanu badań nad tą instytucją prawa administracyjnego obowiązującego na centralnych ziemiach polskich w XIX w. Styl narracji nie budzi większych zastrzeżeń, język wywodów jest jasny a stosowana terminologia prawidłowa. Autorka opracowała wyróżniającą się rozprawę doktorską, która moim zdaniem zasługuje na opublikowanie. W przypadku przygotowania pracy do publikacji, sugerowałbym uwzględnienie następujących uwag, które – jak sędzę – zaspokoiliłyby oczekiwania czytelników zainteresowanych tą problematyką. Proponuję: 1. aktualny tytuł pracy ograniczyć do: „Nieegzekucyjne licytacje administracyjne w powiecie piotrkowskim w latach 1842 – 1866”, 2. rozszerzyć (uzupełnić) pracę o rozdział ukazujący genezę licytacji administracyjnych w nowożytnej Europie ze szczególnym uwzględnieniem czasów Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego epoki konstytucyjnej, oraz 3. (ewentualnie) wskazać w zakończeniu kierunki rozwoju i źródła prawa, będące kontynuacją ustawodawstwa zamówień publicznych w królestwie Polskim epoki popowstaniowej.

Powyższe uwagi mają jedynie charakter sugestii i nie obniżają w istotny sposób wskazanych wcześniej zalet opracowania. Oceniana rozprawa doktorska Pani mgr Pauliny Kamińskiej stanowi oryginalne rozwiązanie problemu

naukowego, jest potwierdzeniem ogólnej wiedzy teoretycznej i umiejętności warsztatowych Autorki w zakresie nauk historyczno – prawnych oraz przygotowania do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Praca doktorska Pani mgr Pauliny Kamińskiej spełnia całkowicie wymagania określone art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. z dnia 16 kwietnia 2003 r. Nr 65, poz. 595 ze zm.), stosowane na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.) oraz uzasadnia dopuszczenie jej do dalszego toku postępowania w przewodzie doktorskim (art. 14 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r.).

Lublin, 31 marca 2019 r.

dr hab. Grzegorz Smyk, prof. nadzw.

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke, positioned below the printed name of the signatory.